Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry
Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation - TVY rf
Sörnäisten rantatie 27 C 4, 00500 HELSINKI
p. 044 544 3613 • Y-tunnus 1003909-9
http://www.tvy.fi/ • etunimi.sukunimi@tvy.fi tai toimisto@tvy.fi

TVY:n lausunto: Hallituksen esitys (HE 210/2016 vp) eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esitetyillä muutoksilla korostetaan työttömyysetuuden vastikkeellisuutta ja työttömän velvollisuutta hakea työtä ja parantaa edellytyksiään työllistyä.

Työttömällä olisi kolmen kuukauden ammattitaitosuojan päätyttyä velvollisuus hakea ja ottaa vastaan myös sellaista kokoaikatyötä, josta maksettava palkka työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten jälkeen on pienempi kuin hänelle maksettava työttömyysetuus.
Jos henkilöllä on oma auto käytettävissään, hänen edellytettäisiin käyttävän sitä työmatkoihin myös 80 kilometriin kotoa ulottuvan työssäkäyntialueen ulkopuolella.
Työstä kieltäytymisen perusteella asetettavaa korvauksetonta määräaikaa pidennettäisiin eräissä tilanteissa. Työpaikan sijainti työssäkäyntialueen ulkopuolella ei olisi pätevä syy erota työstä.

Kaikissa esitetyissä muutoksissa puhutaan työnhaun tehostamisesta ja työn vastaanottamisen tehostamisesta, huomioimatta se tosi seikka, että elämme tilanteessa, jossa työpaikkoja ei ole riittävästi. Pääkaupunkiseudulla merkittävänä ongelmana työn vastaanottamisessa on asumisen kalleus.

TVY pitää huolestuttavana, että viranomaisten asettama työllistymisen kannuste on pääsääntöisesti kaikissa esityksissä sanktioiden lisääminen eli työttömyysetuuden menettämisen uhka.

3.2 Työstä kieltäytyminen

> Esityksen mukaan työn vastaanottamisvelvollisuutta laajennettaisiin siten, että työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjottua työtä olisi otettava vastaan samoin edellytyksin kuin työssäkäyntialueelta tarjottua työtä. Käytännössä ehdotettu laajennus koskisi auton omistavia työnhakijoita sellaisilla alueilla, joilla on hyvät tieyhteydet, mutta heikosti järjestetty julkinen liikenne.

Kysymys: Kuka määrittelee hyvät tieyhteydet oman auton käyttöedellytyksenä työssäkäyntialueen ulkopuolella?
Miten taataan, että tulkinnat hyvistä tieyhteyksistä ovat yhdenmukaiset kaikkien työnhakijoiden työn vastaanottovelvollisuutta tarkasteltaessa?

On myös huomioitava esimerkkinä lastensuojelulliset seikat, kuten päivähoidon ja koululaisten iltapäivähoitojärjestelyjen asettamat vaatimukset (erityisesti yksinhuoltajataloudessa).

> Velvollisuutta ottaa vastaan tarjottua työtä laajennettaisiin myös siten, että työnhakijalla olisi pääsääntöisesti pätevä syy kieltäytyä tulo- ja kuluvertailun perusteella kokoaikatyöstä vain ammattitaitosuojan aikana.

> Työttömällä olisi näin kolmen kuukauden ammattitaitosuojan päätyttyä velvollisuus hakea ja ottaa vastaan myös sellaista kokoaikatyötä, josta maksettava palkka työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten jälkeen on pienempi kuin hänelle maksettava työttömyysetuus.

TVY:n mielestä ongelma on kategorinen. Tarjotusta työstä pitää edelleen voida kieltäytyä, jos maksettava palkka työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten jälkeen on pienempi kuin hänelle maksettava työttömyysetuus.

3.3 Työllistymissuunnitelman laatiminen ja osallistuminen aktiivitoimenpiteisiin

TE-toimistoissa tulee olla riittävät resurssit, jotta voidaan laatia laadukkaat työllistymissuunnitelmat ja jotta niitä voidaan päivittää ajantasaisesti.

TVY esittää, että työllistymistä edistäviin palveluihin tulee voida osallistua ilman, että siitä on sovittu työllistymissuunnitelmassa, sillä nyt on tilanne jossa työnhakijat eivät saa lupaa osallistua esim. työkokeiluun, koska siitä ei ole sovittu työllistymissuunnitelmassa eikä te-toimistolta löydy aikaa työllistymissuunnitelman päivittämiseen. On kuitenkin huomioitava, että ko. tapauksissa osallistumatta jättäminen ei saa aiheuttaa sanktiota.

Hämmästelemme kuitenkin osallistumisvelvollisuuden laajentamista palveluihin, joita ei enää ole todellisuudessa tarjolla, eikä niitä näillä muutoksilla ole myöskään tarkoitus lisätä.

TVY ehdottaa, että palveluun osallistuvien kulukorvausta korotetaan nykyisestä 9 eurosta 12 euroon, jolloin toteutuisi myös yhdenvertaisuusperiaate verrattaessa vammaispalvelulain alaiseen työtoimintaan ja siitä maksettavaan aktiivisuusrahaan.

Tämä korotus olisi varmasti toimivampi kannuste kuin mikään HE210:ssa esitetty kannuste.

3.4 Maahanmuuttajille tarjottavat palvelut ja niiden velvoittavuus

TVY:ssä nähdään hyvänä asiana, että työllistymissuunnitelma on osa kotoutujien alkukartoitusta. TVY pitää kuitenkin tärkeänä, että puutteet kielitaidossa eivät saa aiheuttaa sanktioita.

TVY näkee tavoitteellisena, että kaikki työnhakijat ovat yhdenvertaisia riippumatta etnisestä taustasta, uskonnosta tai muusta tekijästä.

TVY haluaa muistuttaa, että työttömien syyllistäminen ja työttömyydestä rankaiseminen sanktioita lisäämällä ei auta, vaan lisää häpeän ja sivullisuuden tunnetta, eivätkä sanktiot toimi kannustimina, vaan lisäävät köyhyyttä.

Työttömien kiusaamisen ja syyllistämisen sijaan tulee ratkaista mm. asumisen kalleus, sillä kehno asuntopolitiikka heikentää työllistymismahdollisuuksia eteenkin pääkaupunkiseudulla.

Jyväskylässä, marraskuun 22. päivänä 2016

Eija Tuohimaa, TVY:n hallituksen jäsen